

שמיטה ויובל - למה לעזור לחלש והאם זה קשור לאמונה באלוקים – פרשת בהר

שמות כג'

א לא תשא שמע שווא אלתישת ידך עסרשע להית עד חמס : ס ב לאתהקה אחרירבנים לרעת ולא תענה עלרב לנטות אחרי רבים להטות : ג ודל לא תהדר בריבו : ס ד כי תפגע שור איבך או חמרו תעה השב תשיבנו לו : ס ה כיתראה חמור שנאך רבץ תחת משאו וחדלת מעזב לו עזב תעזב עמו : ס ו לא תטה משפט אבינך בריבו : ז מדברשקר תרחק ונקי וצדיק אלתהרג כי לאאצדיק רשע : ח ושחד לא תקח כי השחד ענר פקחים ויסלף דברי צדיקים : ט וגר לא תלחץ ואתם ידעתם אתנפש הגר כייגרים הייתם בארץ מצרים : י ושש שנים תזרע אתארצך ואספת אתתבואתה : יא והשביעת תשמטנה ונטשתה ואכלו אביני עמך ויתרם תאכל חית השדה פרעעשה לכרמך לזיתך : יב ששת ימים תעשה מעשיך וביום השביעי תשבת למען לנוח שורך וחמורך וינפש בראמתך וחגר :

ויקרא כה'

א וידבר ד' אלמשה בהר סיני לאמר : ב דבר אלבני ישראל ואמרת אליהם כי תבאו אלהארץ אשר אני נתן לכם ושבתה הארץ שבת לד' : ג שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמר פרמך ואספת את תבואתה : ד ובשנה השביעת שבת שבתון יהיה לארץ שבת ליהנוה שדך לא תזרע וכרמך לא תזמר : ה את ספוח קצירך לא תקצור ואתענבי נזירך לא תבצר שנת שבתון יהיה לארץ : ו והיתה שבת הארץ לכם לאכלה לך ולעבדך ולאמתך ולשכירך ולתושבך הגרים עמך : ז ולבהמתך ולחיה אשר בארצך תהיה כליתבואתה לאכל : ס

ח וספרת לך שבע שבתות שלמים שבע שנים שבע פעמים והיו לך ימל שבע שבתות השנים תשע וארבעים שנה : ט והעברת שופר תרועה בחודש השבלי בעשור לחודש ביום הכפרים תעבירו שופר בכל ארצכם : י וקדשתם את שנת החמשים שנה וקראתם דרור בארץ לכלי שביה יובל הוא תהיה לכם ושבתם איש אל אחתו ואיש אל משפחתו תשבו : יא יובל הוא שנת החמשים שנה תהיה לכם לא תזעו ולא תקצרו את ספיליה ולא תבצרו את נזריה : יב כי יובל הוא קדש תהיה לכם מן השדה תאכלו את תבואתה : יג בשנת היובל הזאת תשבו איש אל אחתו : יד וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מנד עמיתך אל תזנו איש את אחיו : טו במספר שנים אחר היובל תקנה מאת עמיתך במספר שני תבואת ומכרלך : טז לפי רב השנים תרבה מקנתו ולכל מעט השנים תמעט מקנתו כי מספר תבואת הוא מכר לך : יז ולא תזנו איש את עמיתו ונראת מאלהיך כי אני יהוה אלהיכם : יח ועשיתם את חקתי ואת משפטי תשמרו ועשיתם אתם וישבתם על הארץ לבטח : יט ונתנה הארץ פריה ואכלתם לשבע וישבתם לבטח עליה : כ וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעת הן לא נזרע ולא נאסף את תבואתנו : כא וצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית ועשת את התבואה לשלש השנים : כב וזרעתם את השנה השמינת ואכלתם מן התבואה ישן עד השנה התשילת עד בוא תבואתה תאכלו ישן : כג והארץ לא תמכר לצמתת **כילי הארץ פיגרים ותושבים אתם עמדי** : [...]

לט ס וכי ימוך אהיך עמו ונמפרלך לא תעבד בו עבדות עבד : מ פשכיר פתושב יהיה עמו עד שנת היבל יעבד עמו : מא ויצא מעמו הוא ובניו עמו ושב אל משפחתו ואל אחנת אבתיו ישוב : מב **כי עבדי הם** אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים לא ומכרו ממכרת עבד : מג לא תרדה בו בפרך ונראת מאלהיך :

דברים טו, יב-יח

יב כיימכר לך אהיך העברי או העבריה ועבדך שש שנים ובשנה השביעת תשלחנו חפשי מעמו : יג וכי תשלחנו חפשי מעמו לא תשלחנו ריקם : יד העניק תעניק לו מצאנה ומגרנה ומיקבד אשר ברכת יהוה אלהיך תתלו : טו וזכרת כי עבד הית בארץ מצרים ויפדך יהוה אלהיך על כן אנכי מצוה את הדבר הזה היום : טז והיה כייאמר אליך לא אצא מעמו כי אהבך ואת ביתך כייטוב לו עמו : יז ולקחת את המרצע ונתתה באזנו ובדלת והיה לך עבד עולם ואף לאמתך תעשה כן : יח לא תקשה בעינך בשלחך אתו חפשי מעמו כי משנה שכר שכיר עבדך שש שנים וברכך יהוה אלהיך בכל אשר תעשה : פ

<u>דברים (טו, יב-יח)</u>	<u>ויקרא (כה, לט-מא)</u>
יוצא בשביעית	יוצא ביובל
יכול להיות נרצע ולעבוד לעולם	אין אפשרות לרציעה
לשון שילוח	לשון יציאה
הענקה לעבד בשחרור	אין הענקה
הטעם - 'וזכרת כי עבד...'	הטעם - 'כי עבדי הם...'

דבר מוכרח הוא שיסגל האדם לעצמו את המוסר הטבעי הפשוט, בכל רחבו ועמקו, ואת יראת ד', ותמצית הטהור של האמונה הפשוטה, וכל מדותיה ברוחב ובעומק, ועל גבי שתי הסגולות הללו יבנה את כל מעלות רוחו העליונות. אסור ליראת שמים שתדחק את המוסר הטבעי של האדם, כי אז אינה עוד יראת שמים טהורה. סימן ליראת שמים טהורה הוא כשהמוסר הטבעי, הנטוע בטבע הישר של האדם, הולד ועולה על פיה במעלות יותר גבוהות ממה שהוא עומד מבלעדה. אבל אם תצוייר יראת שמים בתכונה כזאת שבלא השפעתה על החיים היו החיים יותר נוטים לפעול טוב, ולהוציא אל הפועל דברים מועילים לפרט ולכלל, ועל פי השפעתה מתמעט כח הפועל ההוא, יראת שמים כזאת היא יראה פסולה (הרב קוק, שמונה קבצים א, שס)

